

Mario Kovač, urednik

Uvodna riječ:

ŠTO JE KAZALIŠTE GRADU, A ŠTO JE GRAD KAZALIŠTU?

Prosječni kazališni gledatelj zasigurno zna kako jezgru domaćih nacionalnih kazališta čine Hrvatska narodna kazališta u Zagrebu, Splitu, Rijeci, Osijeku, a odnedavno i u Varaždinu. No rijetki znaju kako tu titulu izvan granica Hrvatske nose još dva kazališta: Pečuh i Mostar. Upravo ovo potonje, mostarsko kazalište, prošle godine proslavilo je četvrt stoljeća svog djelovanja te mu ovom prigodom, umjesto rođendanskog dara, posvećujemo ovaj mini blok tekstova.

Osnovano usred ratnih zbivanja 1994. godine, HNK Mostar od samih početaka je kao svoju misiju naglasilo „očuvanje hrvatskog nacionalnog bića“. U sigurnosti Zagreba ta fraza može zazvučati i pomalo patetično, no šetajući ulicama Mostara prošle godine dok sam tamo režirao dramu Woodyja Allena „Sviraj to ponovo, Sam“ uvidio sam kako pridjevi „hrvatsko“ i „narodno“ u tom gradu nose sasvim druge konotacije. Prije svega, tragovi prošlog rata još su itekako prisutni po fasadama zgrada i kuća, a neizbježni navijački grafiti bez greške signaliziraju u „čijem“ dijelu grada se krećete. Također, čak i ljudi neopterećeni politikom nerado idu „na drugu stranu“, kojemu god narodu pripadali. Kako granica ne prati u potpunosti tok Neretve, gost poput mene lako se pogubi u tim nepisanim pravilima grada iako, moram priznati, ni u

jednom trenutku tijekom više od dva mjeseca boravka nitko s nijedne strane nije negativno govorio o „onima preko“. Samo su, eto, na obje strane često bili etiketirani tako. Dojam koji sam stekao je obostrana zasićenost dnevnim politikom kao i želja da se gradu pridoda neki „kozmpolitski“ duh koji se u tragovima može pronaći u zanimljivoj kulturnoj ponudi: ima tu i jazz i rock koncerta, *techno* partija, pub kvizova, izložbi i književnih večeri - svega onoga što neku nakupinu zgrada i ljudi čini gradom.

Sam rad na predstavi prošao je glatko i opušteno, s potpunom predanošću ansambla i s neskrivenim zadovoljstvom da radimo komediju nakon dužeg niza ozbiljnih i mračnih predstava koje, kad se pogleda posljednjih nekoliko godina, zapravo čine okosnicu repertoara. Iako se nedovršena zgrada HNK-a Mostar nalazi na mjestu nekadašnje robne kuće HIT (Hercegovačka integrirana trgovina), valja naglasiti kako se predstave komercijalnijeg karaktera koje gostuju u Mostaru održavaju u dvorani Hrvatskog doma Herceg Stjepan Kosača koja, s više od 700 mjesta, ima kapacitet ugostiti znatno veća događanja. Kad još dodamo konkurenciju Narodnog pozorišta Mostar sa svojom višedesetljetnom tradicijom i višestruko bogatijim budžetom u odnosu na HNK Mostar, onda i

Dragan Komadina, *Logorilijada*, režija: Ivan Leo Lemo, 2018.

nije čudo kako se repertoarna politika našeg slavljnika usmjerila na manje, komorne predstave. Uostalom, nedovršenost zgrade neizbježna je vizualna činjenica jer kazalište trenutno djeluje isključivo u maloj podrumskoj dvorani, tehnički dobroj opremljenoj, ali dosta skućenog kapaciteta. S jedne strane, to znatno ograničava kazališne mogućnosti, ali nerijetko pozitivno utječe na kompaktnost ansambla te potiče redatelje i ostale kazalištarce na pojačanu kreativnost u skromnim uvjetima.

Upravo zato, za ovaj sam temat pozvao mlađu kolegicu **Marinu Petković Liker** koja je prošle sezone napravila divnu i toplu predstavu „Gnijezdo“, tražeći motive za dramaturški materijal upravo u sudbini grada i njegovih stanovnika, nježno pogodivši neuralgične punktove ugroženih

egzistencija. Uz njen tekst, pera se dohvatio i književnik **Josip Mlakčić** koji se osvrnuo na recentnu repertoarnu politiku kazališta. Prošlošću kazališta nismo se previše bavili unutar ovog temata jer je prošle godine, pod uredničkom palicom dramaturga Dragana Komadine, izdana monografija *25 godina Hrvatskog narodnog kazališta u Mostaru* bogata teatrološkom gradom te tekstovima suradnika i prijatelja. Svima željnima spoznaja o povijesti HNK-a Mostar toplo preporučujemo tu publikaciju, a mi se kroz svoj blok okrećemo budućnosti uz nadu kako će u idućih četvrt stoljeća HNK Mostar nastaviti uzlaznom putanjom te da će se čim prije dovršiti i izgradnja velike dvorane te ostatka infrastrukture kako bi mogli krenuti u hrabrije i veće kazališne pothvate.